

Юрій Шовкун,

кандидат юридичних наук,

докторант відділу організації освітньо-наукової
підготовки

Харківського національного університету
внутрішніх справ

ORCID: 0009-0000-6054-9239

DOI 10.32782/2306-9082/2024-53-5

УДК 342.95

Нормативні засади визначення видів та змісту обмежень під час проходження публічної служби: поняття та ознаки

Усвідомлюючи важливу роль обмежень, які встановлюються під час проходження публічної служби, необхідно відзначити, що цю роль вони можуть виконувати виключно тоді, коли вони є легальними, тобто мають закріплення в конкретних нормативно-правових актах. У протилежному випадку встановлені правила втрачають найважливішу свою ознаку – вимогу беззастережного виконання, перетворюючись на рекомендації, які як відомо, не є обов'язковими для виконання. Підтвердження вказаному знаходимо в історико-правовому вимірі, аналізуючи який Ю. О. Фігель наголошує, що «вчені-історики довели, що вже у первісно-общинному ладі склалася своєрідна система соціального регулювання, орієнтована насамперед на обмеження. Норми поведінки, особливо норми-табу, визначалися необхідністю врегульовувати біологічні інстинкти. Згодом, коли в суспільстві (і особливо в його панівній частині) з'явилося право, виникла потреба в тому, щоб уніфікувати звичаї та закріпити

їх у законі, а ті його обмеження, які передбачені неписаними правилами поведінки, зафіксувати як законні обмеження» [1, с. 358]. Іншими словами ефективність обмежень у будь-якій сфері, зокрема в сфері публічної служби, перш за все залежить від об'єктивності їх закріплення, коли перестають бути якимись звичаями та набувають формального характеру.

В свою чергу дослідження нормативних засад визначення видів та змісту обмежень під час проходження публічної служби, потребує з'ясування змісту юридичної категорії нормативні засади, що дозволить правильно визначити зміст останніх, і відповідно визначити їх. З етимологічної точки зору засада – це «основа чогось; те головне, на чому ґрунтується, базується щонебудь; вихідне, головне положення, принцип; основа світогляду, правило поведінки; спосіб, метод здійснення чого-небудь» [2, с. 419]. У той же час прикметник нормативний «визначає норму, правила і т. ін. чогонебудь; який відповідає нормативу,

встановлений нормативом» [2, с. 792]. Тобто ознака нормативності засад вказує на те, що така основа складається з сукупності норм, переважно мова йде про норми права, консолідовані в різних нормативно-правових актах. Саме такого підходу притримуються вчені-юристи, серед яких: Ю. А. Бріскін, В. Р. Будзин, Н. В. Жарська, А. С. Вовканич, А. А. Нікітін [3], Г. Д. Стратієнко [4, с. 148], Є. Н. Приступа [5], А. В. Олійник [6], Г. П. Фердман [7], А. С. Ярошенко [8].

Слід відмітити, що у нормативно-правових актах не містить будь-яких обмежень для осіб, під час їх перебування на посадах: Президента України (є тільки вимоги щодо кандидата на цей пост ст. 75 Виборчого кодексу України [9]), а також керівника та заступника його офісу та представників [10]; Антимонопольного комітету України (виключення становить ч. 7 ст. 6-1 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», відповідно до якої «на уповноважених з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель поширюються вимоги та обмеження, встановлені законодавством у сфері запобігання корупції» [11]); Секретаря Ради національної безпеки і оборони України; Голови та заступників Державного комітету телебачення і радіомовлення України; у Фонді державного майна України; у Національному агентстві з питань запобігання корупції (далі – НАЗК) (окрім обмежень щодо особи на посаду його керівника передбачені ч. 3 ст. 5 Закону України «Про запобігання корупції» [12]); у Національному агентстві із забезпечення якості вищої освіти (п. 16 Статуту Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти затвердженого постановою Кабінету Міністрів України (далі – КМ України) від 15.04.2015 № 244 [13] передбачені тільки обмеження щодо членства в державному органі); Голови та

заступники місцевих державних адміністрацій (за виключенням положень ч. 5 ст. 12 відповідно до яких на вказаних осіб поширюються вимоги антикорупційного законодавства [14]). Проведений аналіз свідчить про те, що для цих категорій осіб основними обмеженнями є антикорупційні та морально-етичні обмеження.

Проте, є і інші категорії публічних службовців щодо яких спеціальні закони закріплюють ті чи інші обмеження для: членів КМ України (ч. 2 ст. 7 Закону України «Про Кабінет Міністрів України» [15]); Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення (п.п. 3, 4 ст. 74 Закон України «Про медіа» [16]); Голови та членів Рахункової палати (пункти 3–6 ч. 2 ст. 19 Закону України «Про Рахункову палату» [17]); Центральної виборчої комісії (частини 3–5, 8 ст. 7 Закону України «Про Центральну виборчу комісію» [18]); народних депутатів України (ст. 3 Закону України «Про статус народного депутата України» [19]); Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (ст. 8 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» [20]); Національного банку України (ст. 65 Закону України «Про Національний банк України» [21]); депутатів місцевих рад (ст.ст. 7, 8 Закону України «Про статус депутатів місцевих рад» [22]); посадових осіб місцевого самоврядування (ч. 7 ст. 51, ч. 2 ст. 54-1, ч. 8 ст. 56 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» [23]). Втім вказані положення не визначені законодавством саме як обмеження, а скоріше мають форму певних вимог і/або правил.

Щодо деяких публічних службовців спостерігається діаметрально протилежна ситуація, майже кожен зі спеціальних законів, який регулює діяльність органу публічної адміністрації закріплює низку обмежень. При чому в переважній більшості

законодавчих актів, подібно закону про державну службу, що втратив чинність, існують окремі статті, де законодавець визначив вимоги до публічних службовців, під час проходження служби як обмеження. Так, у ч.ч. 2, 3 ст. 12 («Обмеження, пов'язані з прийняттям на службу в органи місцевого самоврядування та проходженням служби») Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування» закріплено, що посадові особи органів місцевого самоврядування повинні додержуватись обмежень передбачених антикорупційним законодавством, а також приймати участь у страйках і інших заходів метою, яких є перешкоджання чи унеможливлення виконання органами публічної адміністрації своїх повноважень [24]. Наведені норми будуть діяти ще пів року після скасування режиму воєнного стану в Україні, зі спливом цього строку набере чинності новий Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування», у якому закріплені обмеження, пов'язані з призначенням на посаду та проходженням служби в органах місцевого самоврядування (ст. 29), значно вужчі за обсягом ніж ті, що передбачені в чинному законі, оскільки вони містять вказівку виключно на обмеження передбачені антикорупційним законодавством [25].

Також ч. 2 ст. 15 («Обмеження щодо працівників Державного бюро розслідувань») Закону України «Про Державне бюро розслідувань» закріплює політичні, представницькі, антикорупційні обмеження, а також обмеження щодо реалізації особистих інтересів [26]. Обмеження ідентичного змісту закріплено в: ч. 2 ст. 13 («Обмеження стосовно працівників Національного бюро») Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України» [27]; ч. 2 ст. 20 («Обмеження щодо призначення на посади працівників Бюро економічної безпеки України») Закону України

«Про Бюро економічної безпеки України» [28]. Щодо останнього нормативно-правового акту треба наголосити на невідповідності назві статті та її змісту, оскільки вона передбачає не тільки обмеження щодо призначення на посаду, а і проходження служби.

Дещо ширшими є обмеження для поліцейських, зокрема у частинах 1, 3–5 ст. 61 («Обмеження, пов'язані зі службою в поліції») Закону України «Про Національну поліцію», окрім констатації, що на поліцейських поширюються норми антикорупційного законодавства, обмеження щодо членства в політичних партії, ініціювання та прийняття участі у страйках [29]. Такі ж самі норми передбачено для: військовослужбовців і працівники Державної прикордонної служби України (далі – ДПС України) ч. 7 ст. 14 («Особовий склад Державної прикордонної служби України»), ст. 14-1 («Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів»), ст. 15 («Обмеження політичної діяльності в Державній прикордонній службі України») Закону України «Про Державну прикордонну службу України» [30]; військовослужбовців Національної гвардії України (далі – НГ України) – ст. 11 («Обмеження, встановлені для військовослужбовців Національної гвардії України») Закону України «Про Національну гвардію України» [31]; військовослужбовців Збройних Сил України (далі – ЗС України) – ст. 17 («Обмеження політичної діяльності у Збройних Силах України») Закону України «Про Збройні Сили України» [32], а також суддів і прокурорів, щоправда вони визначені не як обмеження, а як вимоги щодо несумісності (ст. 54 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» [33] і ст. 18 Закону України «Про прокуратуру» [34], відповідно).

Враховуючи те, що приписи профільного закону про державну службу не поширюються на деяких публічних

службовців, всі вони, а це переважно ті, хто проходять службу в правоохоронних органах, повинні додержуватись морально-етичних правил, закріплених у відомчих актах, затверджених органами, де проходять публічну службу особи. Такими підзаконними нормативно-правовими актами є:

– Правила етичної поведінки поліцейських затверджені наказом Міністерства внутрішніх справ України (далі – МВС України) від 09.11.2016 № 1179, які є обов'язковими для всіх поліцейських, що проходять службу в органах поліції;

– Кодекс етичної поведінки працівників Національного агентства з питань запобігання корупції затверджений рішенням НАЗК від 17.05.2019 № 1382 закріплює вимоги до поведінки всіх працівників під час виконання ними своїх службових обов'язків;

– Кодекс доброчесної поведінки та професійної етики військових посадових осіб, державних службовців та інших осіб, уповноважених на виконання функцій держави, в Міністерстві оборони України та Збройних силах України затверджений Міністерством оборони України від 15.03.2017, вони спрямовані на запобігання проявом корупції в оборонному секторі, підвищення авторитету та престижу ЗС України та зміцнення їх репутації;

– Кодекс етичної поведінки військових посадових осіб та інших осіб, уповноважених на виконання функцій держави, у Національній гвардії України затверджений Командувачем НГ України від 03.05.2017 і визначає моральні норми, якими повинні керуватись військові та цивільні посадові особи при виконанні своїх службових обов'язків та поза службою.

У порівнянні з підзаконними нормативно-правовими актами суттєво відрізняються нормативно-правові акти, які містять морально-етичні правила для суддів і прокурорів, через те, що вони не затверджуються на з'їздах

і конференція відповідних категорій публічних службовців, мова йде про Кодекс суддівської етики затверджений рішенням XI черговий з'їзд суддів України від 22.02.2013 і Кодекс суддівської етики затверджений рішенням XI черговий з'їзд суддів України від 22.02.2013. Також га окрему увагу заслуговує Кодексу поведінки працівників, до функціональних обов'язків яких належить здійснення управління кордонами затверджений спільним наказом МВС України, Міністерства закордонних справ України (далі – МЗС України), Міністерства фінансів України, Адміністрацією ДПС України і Головним управлінням Державної служби України від 05.07.2011 № 330/151/809/434/146 положення якого застосовуються співробітниками МВС України, МЗС України, Державної міграційної служби України, ДПС України, які відповідно до функціональних обов'язків здійснюють управління кордонами та передбачають обмеження щодо: використання повноважень із метою задоволення власних інтересів (п. 12), сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності (п. 13), одержання дарунків (пожертв) (п. 14), роботи близьких осіб (п. 15), фактично дублюючи антикорупційні обмеження.

Таким чином, обмеження під час проходження публічної служби мають певну специфіку, яка проявляється в тому, що вони:

а) санкціоновані Основним законом держави (статтями 36, 39, 42), де чітко вказано, що вони можуть бути застосовані до особи, внаслідок набуття нею певного статусу, зокрема статусу публічного службовця;

б) здійснюються переважно на рівні загальних (Конституція України, КзПП, Закони України «Про державну службу» та «Про запобігання корупції») і спеціальних законів (Закони України «Про Національне антикорупційне бюро України», «Про Бюро економічної безпеки України», «Про

прокуратуру», «Про національну поліцію», «Про судоустрій і статус суддів» тощо), за виключенням підзаконних нормативно-правих актів, які регулюють морально-етичну поведінку публічних службовців;

в) мають форму не тільки правил, настанов, рекомендацій і вимог, а і принципів публічної служби, наприклад принцип політичної неупередженості;

г) характеризуються наявністю чіткої диференціації, яка проявляється в тому, що антикорупційні обмеження, а також обмеження пов'язані з морально-етичною поведінкою поширюються на всіх публічних службовців, а тому мають загальний характер, у той час, коли для певних категорій осіб, які проходять публічну службу (спеціальні) обмеження іншого змісту запроваджено на законодавчому рівні (ч.ч. 2, 3 ст. 12 Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування», ч. 2 ст. 15 Закону України «Про Державне бюро розслідувань», частини 1, 3–5 ст. 61 Закону України «Про Національну поліцію», ч. 7 ст. 14 ст. 14-1, 15 Закону України «Про Державну прикордонну службу України», ст. 11 Закону України «Про Національну гвардію України», ст. 17 Закону України «Про Збройні Сили України», ст. 54 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», ст. 18 Закону України «Про прокуратуру»).

Грунтуючись на проведеному вище аналізі нормативно-правових актів, які регламентують застосування обмежень до публічних службовців, а також беручи до уваги їх специфічні ознаки можемо запропонувати авторське бачення нормативних засад визначення видів та змісту обмежень під час проходження публічної служби – сукупність міжнародних документів, профільних (загальних) законодавчих актів у сфері публічної служби та антикорупційній сфері, спеціальних законів, що регламентують діяльність різних категорій публічних службовців, а також відомчих нормативно-правових актів, які містять конкретні принципи обмеження, вимоги та правила професійної діяльності публічних службовців, а також правила та рекомендації морально-етичного характеру, які не зважаючи на їх юридичну форму обмежують поведінку таких осіб у службовій діяльності та приватному житті.

Проведене дослідження свідчить про існування великої кількості обмежень, закріплених у загальних і спеціальних нормативно-правових актів, різних зі своїм змістовним наповненням, які можна представити у вигляді цілісної системи правових обмежень під час проходження публічної служби, елементи якої стануть темою перспективних наукових пошуків.

Список використаних джерел

1. Фігель Ю. О. Теоретичні аспекти обмеження прав людини. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: Юридичні науки. 2016. № 837. С. 357-361.
2. Бусел В. Т. Великий тлумачний словник сучасної української мови. Київ; Ірпінь: Перун, 2005. 1728 с.
3. Нікітін А. А. Нормативні засади забезпечення національної безпеки Національною поліцією України в умовах проведення антитерористичної операції/операції об'єднаних сил. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2022. № 3. С. 221-226. DOI: <https://doi.org/10.32850/sulj.2022.3.35>.
4. Стратієнко Г. Д. Нормативно-правове забезпечення модернізації державної служби в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2013. № 7. С. 146-148.
5. Приступа Є. Н., Бріскін Ю. А., Жарська Н. В., Будзин В. Р., Вовканич А. С. Нормативні засади професійної діяльності у сфері фізичної реабілітації, лікувальної фізичної культури, трудотерапії. *Український журнал медицини, біології та спорту*. 2022. № 7 (2). С. 268-274. DOI: <https://doi.org/10.26693/jmbs07.02.268>.

6. Олійник А. В. Нормативно-правові засади забезпечення захисту соціально-економічних прав людини. *Публічне право*. 2020. № 3 (39). С. 104-112. DOI: <https://doi.org/10.32782/2306-9082/2020-39-11>.

7. Фердман Г. П. Нормативно-правові засади забезпечення транспортної безпеки України. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія «Державне управління»*. 2020. Т. 31 (70), № 3. С. 239-243. DOI: <https://doi.org/10.32838/TNU-2663-6468/2020.3/41>.

8. Ярошенко А. С. Нормативно-правові засади діяльності правоохоронних органів щодо запобігання корупції в умовах євроінтеграції. *Правові та організаційні засади забезпечення державою правоохоронної функції*: матер. всеукр. наук.-практ. конф. (Дніпро, 30 жовтня 2018 року). Дніпро: ДДУВС, 2018. С. 270-271.

9. Виборчий кодекс України від 19.12.2019 № 396-IX // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20#n82> (дата звернення 15.12.2023).

10. Питання забезпечення діяльності Президента України: указ Президента України від 20.06.2019 № 417/2019 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/417/2019#Text> (дата звернення 18.12.2023).

11. Про Антимонопольний комітет України: закон України від 26.11.1993 № 3659-XII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3659-12#n123> (дата звернення 19.12.2023).

12. Про запобігання корупції: закон України від 14.10.2014 № 1700-VII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text> (дата звернення 25.12.2023).

13. Про утворення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти: постанова Кабінету Міністрів України від 15.04.2015 № 244 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/244-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення 26.12.2023).

14. Про місцеві державні адміністрації: закон України від 09.04.1999 № 586-XIV // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#n70> (дата звернення 08.01.2024).

15. Про Кабінет Міністрів України: закон України від 27.02.2014 № 794-VII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18#n39> (дата звернення 10.01.2024).

16. Про медіа: закон України від 13.12.2022 № 2849-IX // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2849-20#n1222> (дата звернення 14.01.2024).

17. Про Рахункову палату: закону України від 02.07.2015 № 576-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-19#n144> (дата звернення 14.01.2024).

18. Про Центральну виборчу комісію: закон України від 30.06.2004 № 1932-IV // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-15#n49> (дата звернення 18.01.2024).

19. Про статус народного депутата України: закон України від 17.11.1992 № 2790-XII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2790-12#n32> (дата звернення 19.01.2024).

20. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: закон України від 23.12.1997 № 776/97-ВР // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/776/97-%D0%B2%D1%80#n56> (дата звернення 24.01.2024).

21. Про Національний банк України: закон України від 20.05.1999 № 679-XIV // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#n659> (дата звернення 25.01.2024).

22. Про статус депутатів місцевих рад: закон України від 11.07.2002 № 93-IV // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93-15#Text> (дата звернення 02.02.2024).

23. Про місцеве самоврядування в Україні: закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 05.02.2024).

24. Про службу в органах місцевого самоврядування: закон України від 07.06.2001 № 2493-III // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14#n108> (дата звернення 06.02.2024).

25. Про службу в органах місцевого самоврядування: закон України від 02.05.2023 № 3077-IX // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3077-20#n357> (дата звернення 06.02.2024).

26. Про Державне бюро розслідувань: закон України 12.11.2015 № 794-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19#Text> (дата звернення 11.02.2024).

27. Про Національне антикорупційне бюро України: закон України від 14.10.2014 № 1698-VII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18> (дата звернення 12.02.2024).

28. Про Бюро економічної безпеки України: закон України від 28.01.2021 № 1150-IX // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20#Text> (дата звернення 17.02.2024).

29. Про Національну поліцію: закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#n613> (дата звернення 18.02.2024).

30. Про Державну прикордонну службу України: закон України від 03.04.2003 № 661-IV // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/661-15#Text> (дата звернення 21.02.2024).

31. Про Національну гвардію України: закон України від 13.03.2014 № 876-VII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/876-18#Text> (дата звернення 25.02.2024).

32. Про Збройні Сили України: закон України від 06.12.1991 № 1934-XII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1934-12#Text> (дата звернення 26.02.2024).

33. Про судоустрій і статус суддів: закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text> (дата звернення 27.02.2024).

34. Про прокуратуру: закон України від 14.10.2014 № 1697-VII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text> (дата звернення 27.02.2024).

Шовкун Ю. І. Нормативні засади визначення видів та змісту обмежень під час проходження публічної служби: поняття та ознаки

У статті визначено низку специфічних ознак правових обмежень, що встановлюються для публічних службовців, під час проходження ними публічної служби, серед яких те, що вони: санкціоновані Основним законом держави, де чітко вказано, що вони можуть бути застосовані до особи, внаслідок набуття нею певного статусу, зокрема статусу публічного службовця; здійснюється переважно на рівні загальних і спеціальних законів, за виключенням підзаконних нормативно-правих актів, які регулюють морально-етичну поведінку публічних службовців; мають форму не тільки правил, настанов, рекомендацій і вимог, а і принципів публічної служби, наприклад принцип політичної неупередженості; характеризуються наявністю чіткої диференціації, яка проявляється в тому, що антикорупційні обмеження, а також обмеження пов'язані з морально-етичною поведінкою поширюються на всіх публічних службовців, а тому мають загальний характер, у той час, коли для певних категорій осіб, які проходять публічну службу (спеціальні) обмеження іншого змісту запроваджено на законодавчому рівні.

Запропоновано авторське бачення нормативних засад визначення видів та змісту обмежень під час проходження публічної служби як сукупності міжнародних

документів, профільних (загальних) законодавчих актів у сфері публічної служби та антикорупційній сфері, спеціальних законів, що регламентують діяльність різних категорій публічних службовців, а також відомчих нормативно-правових актів, які містять конкретні принципи обмеження, вимоги та правила професійної діяльності публічних службовців, а також правила та рекомендації морально-етичного характеру, які не зважаючи на їх юридичну форму обмежують поведінку таких осіб у службовій діяльності та приватному житті.

Ключові слова: нормативні засади, правові засади, публічна служба, державна служба, правові обмеження, публічні службовці, державні органи, правоохоронні органи.

Shovkun Yu. Normative principles for determining the types and content of restrictions during public service: concepts and signs

The article defines a number of specific features of legal restrictions established for public officials during their public service, including the fact that they are: sanctioned by the Basic Law of the state, where it is clearly indicated that they can be applied to a person, as a result of his acquiring a certain status, in particular the status of a public servant; is carried out mainly at the level of general and special laws, with the exception of subordinate legal acts that regulate the moral and ethical behavior of public servants; have the form not only of rules, instructions, recommendations and requirements, but also of principles of public service, for example, the principle of political impartiality; are characterized by the presence of clear differentiation, which is manifested in the fact that anti-corruption restrictions, as well as restrictions related to moral and ethical behavior, apply to all public officials, and therefore have a general character, while for certain categories of persons who undergo public service (special) restrictions of other content are introduced at the legislative level.

The author's vision of the normative principles for determining the types and content of restrictions during public service is proposed as a set of international documents, profile (general) legislative acts in the field of public service and anti-corruption, special laws regulating the activities of various categories of public servants, as well as departmental regulations legal acts, which contain specific principles of restriction, requirements and rules of professional activity of public servants, as well as rules and recommendations of a moral and ethical nature, which, regardless of their legal form, limit the behavior of such persons in official activities and private life.

Key words: regulatory principles, legal principles, public service, state service, legal restrictions, public servants, state bodies, law enforcement agencies.

